

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΑΘΗΝΑΣ

(Ν.Π.Δ.Δ.) Ακαδημίας 18, 106 71 Αθήνα

T: 210 3680700 | F: 210 3614726 | E: info@acsmi.gr | www.acsmi.gov.gr

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Βιοτεχνίας & Ανάπτυξης
ΤΜΗΜΑ : Βιοτεχνικών Θεμάτων
Πληροφορίες : Γιαννόπουλος Βασίλης
Τηλέφωνο : 2103680758
E-mail : vgianop@acsmi.gr

ΑΘΗΝΑ, 03-08-2022

Α.Π.: 1884

Προς:

-Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης &
Τροφίμων
κο. Γ. Γεωργαντά

Email: minister-mailbox@minagric.gr

Κοιν:

-Πρόεδρο Ε.Φ.Ε.Τ.

κο Αντ. Ζαμπέλα

email: gramm1@efet.gr

Θέμα: Επιστημόνσεις της «Πρωτοβουλίας» για τα αποτελέσματα της μελέτης της επιστημονικής επιτροπής σχετικά με τη διατροφική επισήμανση εμπρόσθιου πεδίου στις συσκευασίες τροφίμων (FOPNL)

Αξιότιμε κε Υπουργέ,

Όπως γνωρίζετε, το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Αθήνας (Β.Ε.Α.), έχει αναλάβει το συντονισμό μιας μεγάλης **«Πρωτοβουλίας για ένα αποτελεσματικό σύστημα διατροφικής εκπαίδευσης»**, στην οποία συμμετέχουν η Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων, η Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε., 13 Παραγωγικοί φορείς – Σύνδεσμοι, Καταναλωτικές οργανώσεις, με στόχο την υιοθέτηση στρατηγικής για την ορθή ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με την υγιεινή διατροφή αλλά, κυρίως και άμεσα, τη διαμόρφωση μιας ενιαίας εθνικής θέσης, προκειμένου να αποτραπεί η εφαρμογή ενός παραπλανητικού συστήματος αξιολόγησης, όπως θεωρούμε ότι είναι το **Nutri - score**.

Ατύπως πριν από λίγες ημέρες, λάβαμε γνώση της ύπαρξης **«Μελέτης της επιστημονικής**

επιτροπής σχετικά με τη διατροφική επισήμανση εμπρόσθιου πεδίου στις συσκευασίες τροφίμων (FOPNL). Είναι η μελέτη που αναμέναμε πλέον του ενός έτους και στην οργάνωση της οποίας, ατυχώς δεν επετράπη η συμμετοχή της «Πρωτοβουλίας». Αμέσως ανέλαβε η τεχνική επιστημονική ομάδα μας την αξιολόγησή της και τη διατύπωση συγκεκριμένων διαπιστώσεων & παρατηρήσεων, τις οποίες αναλυτικά σας στέλνουμε συνημμένα.

Αξιότιμε κε Υπουργέ,

Με λύπη αναφέρουμε ότι όπως προκύπτει από την αξιολόγησή της, δυστυχώς η μελέτη αυτή, παρουσιάζει πλήθος μεθοδολογικών και ουσιαστικών, τεχνικών και επιστημονικών προβλημάτων, που μειώνουν τη συνέπεια και πληρότητά της. Αποτέλεσμα αυτού είναι να μην μπορεί να συμβάλει στην εθνική προσπάθεια της οποίας ηγείται το ΥΠΑΑΤ για το σοβαρότατο θέμα της εμπρόσθιας επισήμανσης των τροφίμων.

Προτείνουμε δεδομένων αυτών, την άμεση διεξαγωγή μιας νέας, πιο εμπειριστατωμένης έρευνας πεδίου, με διαστρωματωμένες τηλεφωνικές συνεντεύξεις και πληρέστερο ερωτηματολόγιο, ώστε να μπορεί να αποτελέσει μια ολοκληρωμένη τεκμηρίωση των στόχων σας.

Είναι αυτονόητο ότι η συμμετοχή μας στις επόμενες ενέργειες για το θέμα με τους τεχνικούς μας συμβούλους είναι δεδομένη και στη διάθεσή σας.

Σε αναμονή θετικής σας ανταπόκρισης,

Τα μέλη της «Πρωτοβουλίας»

1. Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Αθήνας (Β.Ε.Α.)
2. Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος (Κ.Ε.Ε.Ε.)
3. Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (ΓΣΕΒΕΕ)
4. Ομοσπονδία Αρτοποιών Ελλάδος
5. Ομοσπονδία Επαγγελματιοβιοτεχνών Ζαχαροπλαστών Ελλάδας
6. Σύνδεσμος Εξαγωγέων Κρήτης
7. Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Γαλακτοκομικών Προϊόντων (ΣΕΒΓΑΠ)
8. Ένωση Βιομηχανιών – Βιοτεχνιών Ζαχαρωδών Ελλάδος
9. Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωσης Μελιού

10. ΣΕΒΕ - Σύνδεσμος Εξαγωγέων
11. Πανελλήνια Ένωση Μεταποιητών – Τυποποιητών – Εξαγωγέων Επιτραπέζιων Ελιών
12. Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Επιτραπέζιας Ελιάς
13. Επιστημονική Εταιρεία Εγκυκλοπαιδιστών Ελαιοκομίας (4Ε)
14. Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Τυποποίησης Ελαιολάδου (ΣΕΒΙΤΕΛ)
15. Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Επεξεργασίας Κρέατος
16. Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Ελαιολάδου
17. ΙΝΚΑ / Γενική Ομοσπονδία Καταναλωτών Ελλάδος

Με εκτίμηση,
Ο Πρόεδρος
α.α.

Κωνσταντίνος Δαμίγος
Α Αντιπρόεδρος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΑΘΗΝΑΣ

[Ν.Π.Δ.Δ.] Ακαδημίας 18, 106 71 Αθήνα

T: 210 3680700 | F: 210 3614726 | E: info@acsmi.gr www.acsmi.gov.gr

Επισημάνσεις της «Πρωτοβουλίας» για τα αποτελέσματα της μελέτης της επιστημονικής επιτροπής σχετικά με τη διατροφική επισήμανση εμπρόσθιου πεδίου στις συσκευασίες τροφίμων (FOPNL)

Αθήνα, 03-08-2022

Περιεχόμενο Πρώτου Μέρους – Έρευνα Πεδίου

1. Προβληματική βάση ανάλυσης: η "κατά δήλωση" διαμόρφωση της άποψης του καταναλωτή και η ταύτισή της με την πιθανή ενέργεια επιλογής του καταναλωτή που πραγματικά κάνει στην καθημερινότητά του. Θεωρούμε ότι αυτά τα δυο (η κατά δήλωση πρόθεση και η πράξη) απέχουν έτη φωτός μεταξύ τους και αποτελεί αποπροσανατολισμό η συγκέντρωση του ενδιαφέροντος μόνο στην (κατά δήλωση) πρόθεση θεωρώντας εσφαλμένα ότι η πράξη ταυτίζεται με αυτή.

Περιεχόμενο Δεύτερου Μέρους – Μελέτης

2. Το μέγεθος του δείγματος θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερο (από εθνικό φορέα). Υπάρχουν δεδομένα για το ποσοστό ανταπόκρισης ως προς το εύρος του πληθυσμού που έλαβε γνώση για το ερωτηματολόγιο;
3. Η μέθοδος συλλογής των δεδομένων (ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο) δεν είναι η ενδεδειγμένη:
  - 3.1. δεν είναι καθόλου αντιπροσωπευτική του πληθυσμού και
  - 3.2. δεν είναι η κατάλληλη για τέτοιου αντικειμένου ερωτήσεις
4. Η επιλογή του Φορέα Έρευνας
  - 4.1. Γιατί από το ΓΠΑ; Πως ορίστηκε ο ερευνητικός φορέας;

- 4.2. Πως επιλέχθηκε μια Μ.Κ.Ο., η "50 και ΕΛΛΑΣ" να συνδράμει σε μια έρευνα υποτίθεται εθνικής σπουδαιότητας τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τις παραγωγικές επιχειρήσεις τροφίμων της χώρας μας; Με ποια εχέγγυα εμπειρίας τέτοιων ερευνών;
- 4.3. Υπήρξε χρηματοδότηση της έρευνας; Από ποια κονδύλια; Αναφέρεται στη Διαύγεια;
5. Δομή & περιεχόμενο ερωτηματολογίου:
  - 5.1. Οι ερωτήσεις δεν έπρεπε να είναι διαβαθμισμένης επιλογής (κλίμακα Likert) αλλά αναγκαστικής επιλογής (forced choice) αφού τελικά ο καταναλωτής καλείται να επιλέξει στο σημείο αγοράς,
  - 5.2. Απουσιάζουν παντελώς ερωτήσεις που θα κατέγραφαν τις πραγματικές επιθυμίες / ανάγκες των καταναλωτών όπως, αν θέλουν ενημέρωση για το βαθμό επεξεργασίας και την ύπαρξη συντηρητικών / προσθέτων γεύσης / τεχνητών γλυκαντικών ουσιών / χρωστικών κλπ., Μόνο έτσι θα φαινόταν η επίπτωση στην αγορά και κατά συνέπεια στην κατανάλωση,
  - 5.3. Ο πίνακας διατροφικής δήλωσης είναι υποχρεωτικός σε κάθε συσκευασία και είναι στο οπίσθιο μέρος αυτής. Τα άλλα δύο σχήματα είναι πλέον του διατροφικού πίνακα και δεν τον αντικαθιστούν. Ποιο το νόημα αυτής τη σύγκρισης;
  - 5.4. Γιατί δεν εντάχθηκε στη σύγκριση και ένα σχήμα περιγραφικό όπως τα GDA, που ήδη εφαρμόζονται σε πολλά τρόφιμα, ή ένα απλό σήμα υγιεινής επιλογής;
  - 5.5. Θα μπορούσε να υπάρχει σε παράρτημα το πλήρες ερωτηματολόγιο ώστε να γίνει καλύτερα αντιληπτό. Ένα ερωτηματολόγιο από εθνικό φορέα δε μπορεί να είναι πατενταρισμένο για να υπάρχουν πνευματικά δικαιώματα. Άλλωστε είναι ένα ερωτηματολόγιο ad hoc και δε είναι βασισμένο σε κάποια επιστημονική δημοσίευση. Πιθανότατα να μην είναι καν σταθμισμένο για την αποτελεσματικότητά του (validation).
6. Θέση απέναντι στην Πρωτοβουλία:

Η μελέτη δείχνει στρατευμένη ενάντια στην Πρωτοβουλία γιατί αξιολογεί τα τρόφιμα των παραγωγικών κλάδων που είναι στην Πρωτοβουλία.
7. Αντιφάσεις
  - 7.1. Ενώ δείχνει στο γενικό μέρος ότι υπερέχουν τα χρωματιστά "βαρελάκια" (GDAs, traffic light labeling) στη συνέχεια κάνει σύγκριση μόνο ανάμεσα στο Nutrinform Battery, στο NutriScore και

- την κλασική διατροφική ετικέτα,
- 7.2. Γιατί δεν παρουσιάζει τα δεδομένα ανά τρόφιμο με πίνακες ή διαγράμματα για να είναι πιο αντιληπτά και συγκρίσιμα;
  - 7.3. Σε ποιο επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας (p level) αναφέρονται οι διαφορές ή μικρές αποκλίσεις ανάμεσα στις μετρήσιμες τιμές;
8. Ανεξήγητες Επιλογές
- 8.1. Αναφέρει ότι επιλέχθηκαν 15 τρόφιμα αλλά δείχνει μόνο έξι (6), ποια είναι τα άλλα; Πού είναι το μέλι και οι ελιές, προϊόντα εθνικού ενδιαφέροντος;
  - 8.2. Γιατί να υπάρχει στη μελέτη η τортίγια, το επιδόρπιο γιαουρτιού και το φρουτοποτό; Υπάρχει κάποια σκοπιμότητα σε αυτό;
  - 8.3. Δεν γίνεται μια οριζόντια σύγκριση ως προς την αποτελεσματικότητα του κάθε σχήματος ανά κατηγορία τροφίμου. Τα συμπεράσματα είναι διαφορετικά για κάθε είδος τροφίμου ή δεν είναι;
9. Υπάρχουν σαφείς προσπάθειες καθοδηγούμενης ερμηνείας. Ενδεικτικά:
- 9.1. Δημιουργείται σύγχυση ανάμεσα στη διατροφική σύσταση, τη διατροφική δήλωση και τη διατροφική ενημέρωση. Η διατροφική σύσταση ενός τροφίμου μπορεί να έχει πάνω από 40 μεταβλητές σε θρεπτικά συστατικά. Σύμφωνα με τον Κ 1169/2011 ορίζεται η διατροφική δήλωση με τα απαραίτητα στοιχεία διατροφικής σύστασης και την ενεργειακή αξία. Τα σχήματα διατροφικής ενημέρωσης αποδίδουν μόνο μέρος της διατροφικής σύστασης ή μόνο την ενεργειακή αξία.
  - 9.2. Δε λαμβάνει υπόψη ότι το ελαιόλαδο, η φέτα και οι πίτες είναι κυρίως συστατικά σε φαγητά και δεν αποτελούν αυτοδύναμα είδη σε γεύματα όπως το γιαούρτι, τα γιαούρτια με φρούτα και οι χυμοί.
  - 9.3. Υπάρχει δυνατότητα να φτιάξεις υγιεινά φαγητά με συστατικά που μπορεί να μην έχουν καλό σκορ ή να έχουν πορτοκαλί/κόκκινο χρώμα. Η αναλογία των ποσοτήτων των συστατικών της συνταγής καθορίζει τη διατροφική αξία ενός φαγητού. Αντίστοιχα, η αναλογία των ποσοτήτων κατανάλωσης σε μια ολόκληρη ημέρα καθορίζει την ορθή ή μη διατροφή.
  - 9.4. Η μελέτη καταλήγει στο ότι η αναγωγή σε μερίδα δεν είναι ορθή και ότι πρέπει να είναι στα 100γρ ή 100κε
  - 9.5. Υποβαθμίζει τη σημασία της μερίδας κατανάλωσης με τον ισχυρισμό ότι μπορεί να μην είναι σταθερή τιμή. Είναι ενδεικτική όμως και

αποτελεί μέσο σύγκρισης. Π.χ.:

- Το ελαιόλαδο είναι 100% λιπαρά αλλά η μερίδα είναι μια κουταλιά της σούπας 15κε
- Το μέλι είναι 85% σάκχαρα αλλά ένα κουταλάκι του γλυκού είναι 7-8γρ.
- Το γιαούρτι συνήθως είναι σε κουπάκι 200γρ το οποίο λαμβάνεται ως ατομική μερίδα
- Οι πίτες (τορτίγια) κυκλοφορούν σε διάφορα μεγέθη

9.6. Το πρόβλημα με την αυθαίρετη δήλωση μερίδας είναι σοβαρό και πρέπει να βρεθεί λύση. Ο FDA στις ΗΠΑ επέβαλε μια αναγνωρίσιμη διατροφική ετικέτα με αναφορά στη μερίδα (serving size) για την οποία έχει εκδώσει ενδεικτικούς πίνακες ανά είδος τροφίμου.